

# Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

|                |                                         |
|----------------|-----------------------------------------|
| Vysoká škola   | Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave |
| Fakulta        | FF UCM                                  |
| Kód predmetu   | KRUS/bceKolSk-J/23                      |
| Názov predmetu | kolokviálna skúška                      |
| Počet kreditov | 10                                      |

## Podmienky na absolvovanie predmetu

splnenie všetkých študijných povinností vyplývajúcich zo študijného plánu

## Priebežné hodnotenie

splnenie všetkých študijných povinností vyplývajúcich zo študijného plánu

## Záverečné hodnotenie

splnenie všetkých študijných povinností vyplývajúcich zo študijného plánu

## Výsledky vzdelávania

OKRUHY OTÁZOK KU ŠTÁTNEJ SKÚŠKE

Ruský jazyk

1. Predmet morfológie. Morfológia ako jazykovedná disciplína o slovných druhoch, ich gramatických kategóriách a tvaroch.
2. Podstatné meno, všeobecná charakteristika, gramatické kategórie.
3. Základné typy skloňovania podstatných mien. Nepravidelné skloňovanie podstatných mien, nesklonné podstatné mená.
4. Prídavné meno, definícia, gramatické kategórie. Klasifikácia prídavných mien.
5. Krátke a plné tvary prídavných mien, stupňovanie prídavných mien.
6. Číslovky. Klasifikácia a skloňovanie čísloviek.
7. Zámená. Rozdelenie zámen podľa významu.
8. Skloňovanie čísloviek.
9. Častice. Ich funkcia a rozdelenie podľa významu.
10. Sloveso. Definícia a klasifikácia sloves. Infinitív. Zvratné slovesá.
11. Slovesný vid, tvorenie nedokonavého vidu. Obojvidové a jednovidové slovesá.
12. Časovanie sloves. Produktívne a neproduktívne slovesné triedy a skupiny.
13. Prechodník. Tvorenie prechodníkov.
14. Príčastie. Klasifikácia a tvorenie príčastí.
15. Príslovka, definícia, klasifikácia, tvorenie a stupňovanie prísloviek.
16. Spojky, definícia. Prirad'ovacie a podrad'ovacie spojky.
17. Citoslovčia. Definícia a klasifikácia.
18. Viacvýznamovosť slova (Lexikálna polysémia). Spôsoby prenosu významov slova.
19. Lexikálna homonymia. Vznik homoným. Vzťah medzi lexikálnou homonymiou a polysémiou. Použitie homoným v reči.
20. Lexikálna antonymia. Antonymia a polysémia. Kontextové antonymá. Použitie antoným v reči.
21. Lexikálna synonymia. Druhy synonym. Synonymia a polysémia. Kontextové synonymá. Použitie

synoným v reči.

22. Paronymia. Vzťahy medzi paronymiou a homonymiou, synonymiou a antonymiou. Použitie paroným v reči.

23. Formovanie ruskej lexiky. Pôvodná ruská lexika. Prevzaté slová zo slovanských a neslovanských jazykov. Kalkovanie.

24. Procesy archaizácie a neologizácie ruskej lexiky. Zastarané slová. Historizmy. Archaizmy a ich druhy. Neologizmy a ich druhy.

25. Frazeológia. Základné príznaky frazeologizmov. Klasifikácia frazeologizmov.

26. Lexikografia. Typy slovníkov.

27. Syntagma. Druhy syntagiem.

28. Veta ako základná syntaktická jednotka. Klasifikácia viet. Rozvitá a nerozvitá veta. Úplná a neúplná veta.

29. Veta z hľadiska modálnosti, cieľa prehovoru a intonácie. Oznamovacie, rozkazovacie a opytovacie vety.

Priama a nepriama otázka. Rečnícke otázky.

30. Súvetie. Druhy súvetí.

31. Druhy podrad'ovacích súvetí.

32. Hlavné členy dvojčlennej vety, spôsoby ich vyjadrenia. Vedľajšie vetné členy.

33. Druhy prísudku. Jednoduchý a zložený slovesný prísudok, zložený menný prísudok.

34. Druhy jednočlenných viet.

35. Sloveso byť a vyjadrenie existencie/neexistencie v ruštine.

36. Vyjadrenie časových vzťahov v ruštine.

37. Vyjadrenie priestorových a určovacích vzťahov v ruštine.

38. Vyjadrenie príčinnno-dôsledkových vzťahov v ruštine.

39. Vyjadrenie podmienky a prípustky v ruštine.

40. Vyjadrenie predmetu a účelu v ruštine.

41. Predmet a úlohy fonetiky a fonológie ruštiny, ich základné jednotky.

42. Stavba rečového ústrojenstva. Ruská artikulačná báza.

43. Klasifikácia vokalického systému ruštiny.

44. Klasifikácia konsonantického systému ruštiny.

45. Vokalická alternácia v prúde reči. Redukcia samohlások v ruštine. Akomodácia.

46. Pozičné a kombinačné zmeny spoluhlások.

47. Prízvuk a jeho druhy. Charakteristika ruského prízvuku. Rytmické typy slov v ruštine.

48. Intonácia a jej základné funkcie. Intonačné konštrukcie v ruštine.

## Ruská literatúra

1. Ruská literatúra 18. storočia. Periodizácia. Reformy Petra I. a ich význam pre rozvoj ruskej kultúry, najmä literatúry. Duchovná literatúra, vzťah Petra I. k cirkvi.

2. Klasicizmus ako literárny smer. Všeobecné črty klasicizmu a zvláštnosti ruského klasicizmu. A. D. Kantemir a V. K. Trediakovskij.

3. Literárna činnosť M. V. Lomonosova a ideovo-umelecký obsah jeho ód. Reforma veršového systému. Teória troch štýlov a jej význam.

4. Literárna činnosť D. I. Fonvizina. Realistické tendencie komédií „Brigadier“ a „Maznáčik“. Satirické časopisy a ich význam pre rozvoj ruskej literatúry.

5. Poetická tvár G. R. Deržavina. Deržavin ako básnik obdobia Kataríny II. Ódy Deržavina. Umelecké prostriedky Deržavina.

6. Preromantizmus/sentimentalizmus v Rusku (obdobie, charakteristika, hlavní autori a diela). N. M. Karamzin. „Listy ruského cestovateľa“. „Úbohá Líza“. „Dejiny ruského štátu“. Miesto Karamzina v dejinách ruského jazyka. Charakteristika sentimentálnej prózy v tvorbe A. N. Radiščeva. „Cestovanie z Peterburgu do Moskvy“.

7. Ruský romantizmus – charakteristika umeleckého smeru, jeho prepojenie s európskou literatúrou.

8. Autori tzv. reflexívneho romantizmu – predstavitelia, charakteristika ich tvorby, diela.

9. Ruský aktivistický (revolučný) romantizmus – predstavitelia, charakteristika ich tvorby, diela.
10. A. S. Puškin – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
11. M. J. Lermontov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
12. Tzv. naturálna škola – charakteristika umeleckého smeru, typickí hrdinovia, základní autori a ich diela.
13. V. G. Belinskij – význam, nasledovníci, základné state a ich vplyv na ruskú literatúru.
14. Kritický realizmus – charakteristika umeleckého smeru, jeho prepojenie s európskou literatúrou.
15. N. V. Gogol' – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
16. S. Turgenev – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
17. N. A. Nekrasov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
18. F. M. Dostojevskij – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
19. I. A. Gončarov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
20. A. N. Ostrovskij – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
21. Ruský symbolizmus – charakteristika umeleckého smeru, jeho prepojenie s európskou literatúrou, počiatky v ruskom prostredí.
22. A. P. Čechov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
23. Hlavní predstavitelia ruskej literatúry prelomu 19. a 20. storočia – V. Briusov, A. Belyj, L. Andrejev, M. Gorkij.
24. Hlavné historické udalosti 19. storočia a ich vplyv na ruskú literatúru, ich ohlas v literárnom dianí.
25. Význam spolkov a časopisov v ruskej literatúre 19. – 20. storočia – tituly, ich význam, autori s nimi spojení.
26. Spoločenské zoskupenia – myšlienkové zameranie a ich vplyv na literárny proces v priebehu 19. storočia (dekabristi, zapadníci, slovanofilovia, počvennici, narodníci).
27. Ruská literatúra na začiatku 20. storočia – pluralizmus smerov a metód, rôznorodosť ideového smerovania, literárne manifesty a literárne zoskupenia, vplyv spoločenskej krízy po rusko-japonskej vojne na literárny život; reakcia literatúry na 1. svetovú vojnu.
28. Vývoj ruskej literatúry v období 1917 – 1934: špecifika literárneho vývoja, rozštiepenie ruskej literatúry na „domácu“ a „mimo Rusko“, hlavné literárne smery, najvýznamnejší autori a diela.
29. Ruská literatúra 30. – 40. rokov 20. storočia – charakteristika kultúrneho prostredia, oficiálna ideológia a rola literatúry v „novej“ spoločnosti, cenzúra a represívne zásahy do literárneho diania, významní spisovatelia a ich diela.
30. 2. svetová vojna a jej obraz v ruskej literatúre – najvýznamnejšie literárne diela s vojnovou tematikou v 40. a v prvej polovici 50. rokov 20. storočia.
31. Ruská literatúra druhej polovice 50. rokov až do konca 60. rokov 20. storočia – doba „odmäku“, význam literatúry pre zmenu spoločenskej klímy; základná orientácia literárnej tvorby, nová generácia spisovateľov – významní predstavitelia, témy, diela.
32. Ruská literatúra v období 70. – 80. rokov 20. storočia – ekologické a mravné témy, prepojenie literatúry a piesňovej tvorby, prehodnocovanie spoločenských hodnôt, represívne zásahy štátnej moci do literárneho diania; významní autori a ich diela.
33. Tzv. perestrojka a jej význam pre ruský politický a spoločenský život, dopad na kultúrnu sféru a odraz v literatúre („černucha“).

## Odporúčaná literatúra

Ruský jazyk:

ODINCOVA, I. V.: Zvuki. Ritmika. Intonacija. Učebnoje posobije. Moskva: Flinta, 2011. ISBN 978-5-98349-383-2.

ROZENTAL', D. E. – GOLUB, I. B. – TELENKOVA, M. A.: Sovremennyj russkij jazyk. Moskva: Ajris Press, 2003. 443 s. ISBN 5-8112-0279-2.

ADAMEC, P. a kol.: Morfológia ruštiny I. Brno: Masarykova univerzita, 2001. 166 s. ISBN 80-210-1454-7.

ĐUROVIČ, L.: Paradigmatika spisovnej ruštiny, Bratislava, SNP 1964.

GUZI, Ľ.: Morfológia ruského jazyka. Prešov: FF UPJŠ v Prešove, 2012. 283 s. ISBN 978-80-555-0710-1.

ROZENTAL', D. E. – GOLUB, I. B. – TELENKOVA, M. A.: Sovremennyy russkyj jazyk. Moskva: Ajris Press, 2003. 443 s. ISBN 5-8112-0279-2.

SOKOLOVA, J. a kol.: Morfologija sovremennogo russkogo jazyka. Nitra: Garmond, 2005. 309 s. ISBN 80-85587-12-2.

GVOZDARJOV, J. A.: Leksikologija i frazeologija. Moskva: MarT, 2009. ISBN 978-5-241-00870-1.

ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: Lexikológia slovenčiny. Učebné texty a cvičenia. Bratislava: UK, 2001. 254 s. SBN 978-80-8127-030-7 Dostupné na internete:

[http://stella.uniba.sk/texty/OOAB\\_lexikologia.pdf](http://stella.uniba.sk/texty/OOAB_lexikologia.pdf)

SOKOLOVA, J. a kol.: Leksika sovremennogo russkogo jazyka. Teoretičeskij i praktičeskij kurs. Nitra: FF UKF, 2003. 282 s. ISBN 80-8050-600-0.

KRJUČKOVA, L. S.: Russkij jazyk kak inostrannyj. Sintaksis prostogo i složnogo predloženiya. Moskva: Vlados, 2004. ISBN 5-691-01266-5.

ROZENTAL', D. E.: Posobije po russkomu jazyku s upražnenijami. Moskva: Mir i obrazovanie, 2004. 415 s. ISBN 5-329-00232-X.

SIDOROVA, M. J.: Sovremennyy russkij jazyk. Sintaksis. Sbornik upražnenij. Moskva: MGU, 2001.

#### Ruská literatúra:

ARCHANGEL'SKAJA, A. V.: Russkaja literatura XI – XVII vv. Moskva: Izd.-vo Moskovskogo universiteta, 2003, 216 s. ISBN 5-211-06128-4, 216 c.

BAJEVSKIJ, V. S.: Istorija ruskoj literatury XX veka. Moskva: Jazyki slavianskoj kul'tury, 2003, 445 s. ISBN 5-94457-119-5

BRUKNER, J. – FILIP, J.: Poetický slovník. Praha: Mladá fronta, 1997, 365 s. ISBN 80-204-0650-6

Drevnerusskaja literatura. Literaturno-chudožestvennoje izdanije. Moskva: Drofa, 2010, 414 s. ISBN 978-5-358-03667-3

GASSOWSKI, J.: Dejiny a kultúra starších Slovanov. Bratislava: Obzor, 1989, 224 s.

GUZI, Ľ.: Formovanie Ruska (Rossii) ako mnohonárodnostného štátu – jeho zahraničná politika, zabezpečenie štátnej bezpečnosti, spoločnosť. Východiská pre historickokulturologickú analýzu v ruskom jazyku. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2009, 560 s. ISBN 978-80-8068-973-5

HRALA, M.: Ruská moderní literatura 1890-2000. Praha: Karolinum, 2007, 767 s. ISBN 978-80-246-1201-0

Istorija Rossiji. V dvuch tomach. Tom 2. S načala XIX v. do načala XX veka. Moskva: Astrel', 2006, 864 s. ISBN 5-17-019956-2

Istorija ruskoj literatury v četyrioch tomach. 1. Drevnerusskaja literatura. Literatura 18 veka. (Lichačov. D. S., Makogonenko, G. P.). Leningrad: Nauka, 1980, 812 s.

KOPANIČÁK, J.: Istorija drevnerusskoj literatury. Bratislava: Univerzita Komenského, 1993, 288 s. ISBN 80-223-0648-7

KOVAČIČOVÁ, O.: Čítanka zo staršej ruskej literatúry. Bratislava: Univerzita Komenského, 1983, 165 s.

Krátky slovník ruských spisovatel'ov. 100 hesiel z ruskej literatúry 11. – 20. storočia. Bratislava: Univerzita Komenského, 2003, 254 s. ISBN 80-223-1807-8

KUSKOV, V. V.: Istorija drevnerusskoj literatury. Leningrad: Prosveščeniye, 1987, 286 s.

KUSKOV, V. V.: Istorija drevnerusskoj literatury. Moskva: Vysšaja škola, 2002, 335 s. ISBN 5-06-004219-7

LEJDERMAN, N. – LIPOVECKIJ, M.: Sovremennaja russkaja literatura: 1950-1990 gg. V 2 t. Moskva: Akademija, 2003, 412 s. ISBN 5-7695-1453-1

LICHAČOV, D. S.: Poetika drevnerusskoj literatury. Leningrad: Nauka, 1967, 372 s.

Panoráma ruské literatury. Boskovice: Albert, 1995, 413 s. ISBN 80-85834-04-9

Slovar literaturovedčeských terminov. (Timofejev-Turajev). Moskva: Prosveščeniye, 1985, 207 s.  
Slovník novější literární teorie. Praha: Academia, 2012, 699 s. ISBN 978-80-200-2048-2  
Slovník ruskej literatúry 11. – 20. storočia. Bratislava: VEDA – Ústav svetovej literatúry SAV – Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2007, 584 s. ISBN 978-80-224-0967-4  
Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů. Praha: Libri, 2001, 680 s. ISBN 80-7277-068-3  
ŽILKA, T.: Poetologický slovník. Bratislava: Tatran, 1987, 435 s.  
Linkov, V. J.: Istorija russkoj literatury XIX veka v idejach. Moskva 2002.  
Pospíšil, I.: Pátrání po nové identitě. Rusistické a vztahové reflexe. Brno 2008.  
Ruská moderní literatura 1890–2000. Edited by Milan Hrala. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007.  
PAROLEK, R., Honzík, J.: Ruská klasická literatura : [1789–1917]. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1977.  
Krátký slovník ruských spisovatel'ov. Bratislava 2003.  
Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů. Praha 2001.  
Golubkov, M. M.: Russkaja literatura XX veka. Posle raskola. Moskva 2002.  
po vydání slovenské akademické dějiny ruské literatury připravované k vydání na rok 2013–2014

### **Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu**

slovenský, ruský

### **Poznámky**

– časová záťaž študenta: 300 hodín, z toho:  
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 0 hodín  
samoštúdium: 300 hodín